

1. Over Gezonde Taal

Taal en gezondheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Voor laagtaalvaardige anderstaligen* is het vaak extra lastig om zelfstandig een bezoek aan de huisarts te brengen, informatie over een bevolkingsonderzoek te begrijpen of gezonde boodschappen te doen. Dankzij Gezonde Taal kunnen taalvrijwilligers en anderstaligen met elkaar in gesprek over concrete gezondheidsthema's, zoals doktersgesprekken oefenen, gezond eten en bewegen, diabetes of mantelzorg. Anderstaligen vinden het daardoor makkelijker om ook echt het gesprek aan te gaan. Ze krijgen handvatten om zelfstandiger te zijn, bijvoorbeeld in de (dokters)praktijk!

Aanpak en inhoud

Het materiaal is:

- ontwikkeld om gestructureerd te werken aan het verbeteren van taal- en gezondheidsvaardigheden.
- voornamelijk gericht op mondelinge vaardigheden: luisteren, spreken en gesprekken voeren (rond A2 niveau).
- uitgebreid getest door anderstaligen en taalvrijwilligers in de praktijk

Doelgroep

De doelgroep bestaat uit anderstalige deelnemers rond niveau A2 die hun gezondheidsvaardigheden willen verbeteren. Wat kan iemand rond niveau A2? Een deelnemer kan nog niet zoveel uit zichzelf zeggen. Als hij/zij iets probeert te zeggen, worden er nog veel fouten gemaakt bij het spreken en kan hij/zij zich nog niet zo goed verstaanbaar maken.

*Je bent laagtaalvaardig als je de taal niet of nauwelijks beheerst. Je spreekt alleen van lage taalvaardigheid met betrekking tot anderstaligen. Laagtaalvaardigheid en laaggeletterdheid kunnen met elkaar verweven zijn, maar zijn twee verschillende zaken. Zo is bijvoorbeeld een hoogleraar uit Groot-Brittannië hoogtaalvaardig in het Engels, maar laagtaalvaardig in het Nederlands. Zie voor meer uitleg <http://www.hetbegintmettaal.nl/begrippenlijst/>

Opbouw

Gezonde Taal bestaat uit 10 specifieke thema's, namelijk: Gezond eten & bewegen, Horen en zien, De apotheek, De zorgverzekering, De huisarts, Ouder worden, Bevolkingsonderzoek, Mantelzorg, Diabetes en Stress & ontspanning.

Een gezond thema is bedoeld voor minimaal twee bijeenkomsten van twee uur. De thema's hebben een vaste structuur die wordt ingevuld door aan te sluiten bij veel voorkomende onderwerpen, klachten en ervaringen uit de praktijk.

De gezonde thema's zijn opgebouwd volgens het principe Voorbereiden, Uitvoeren en Terugkijken. De Taalkaart kan je daar bij helpen. Die opbouw helpt de anderstalige bij het bewust(er) worden van zijn/haar eigen handelen, voorbereiden op de praktijksituaties, toepassen van kennis over gezondheidsonderwerpen en terugkijken op wat er is geleerd. Kortom: de deelnemer ervaart succes in het Nederlands communiceren met de taalvrijwilliger door de opbouw van de oefeningen volgens het VUT-model. De deelnemer durft daardoor ook in de dagelijkse praktijk meer Nederlands te praten.

Doel

De stappen die in alle thema's terugkomen, zijn 1) ik doe 2) ik weet 3) ik ga doen 4) ik blijf doen. Je praat tijdens die stappen met elkaar over (culturele) gewoontes, deelt kennis over een onderwerp, onderneemt activiteiten en bereidt de praktijkopdracht voor die in een volgende bijeenkomst terugkomt. Het gaat erom dat deelnemers handvatten krijgen om in de alledaagse praktijk zelfstandig(er) te kunnen zijn.

Groepsgrootte en samenstelling

Je kunt Gezonde Taal zowel een-op-een, als in kleine groepjes (maximaal 5 personen per vrijwilliger) gebruiken. Als je met een groepje werkt, is het bij sommige thema's (zoals het bevolkingsonderzoek) goed om even stil te staan bij de groepssamenstelling. Het onderwerp is relevant voor zowel mannen als vrouwen. Maar bij de drie vormen van bevolkingsonderzoek en het zelfonderzoek zijn heel intieme lichaamsdelen betrokken. Dit zorgt wellicht voor schroom of schaamte om over het onderwerp te spreken in een gemengde of grote groep. Je kunt er dan voor kiezen om bij bepaalde onderdelen de groep te splitsen.

Jouw rol als taalvrijwilliger

Jij vervult een belangrijke rol bij het bespreekbaar maken van gezondheidsthema's: je zorgt ervoor dat de anderstalige makkelijker het gesprek aangaat met zorgprofessionals en weet waar hij/zij informatie over gezondheid kan vinden. Je begeleidt deelnemers bij het uitwisselen van ervaringen en kennis (die ze al hebben). Steek het gesprek altijd

positief in en zorg voor een veilige sfeer, waarin ruimte is om over gezondheid te spreken. Ga daarbij ook in op de culturele aspecten. Vraag hiernaar, door bijvoorbeeld de vraag te stellen: Hoe is dat in jouw cultuur? Gezondheid is een onderwerp waar in elk land anders naar wordt gekeken. Tijdens de bijeenkomsten deel je deze verschillen en overeenkomsten met elkaar, om elkaar op die manier te leren kennen en begrijpen.

Jouw rol is ondersteunend en coachend. Het is niet nodig dat je over uitputtende kennis over een onderwerp beschikt. Gebruik de achtergrondinformatie uit het thema. Uiteraard kun je daarnaast kookboeken, folders van de supermarkt of gezond eten meenemen om te bespreken. Ga altijd uit van de eigen ervaring en de kennis die deelnemers hebben. Er is geen goed of fout, het gaat om het gesprek, zonder daarbij een oordeel te geven. Gezonde Taal is geschikt voor taalvrijwilligers die liefst al enige ervaring met taalcoaching hebben.

Doorverwijzen

Wanneer een deelnemer aangeeft zijn of haar voedingspatroon te willen veranderen en hierbij graag hulp wil, is het mogelijk om via de huisarts een doorverwijzing naar de diëtist te krijgen. Ook bij andere specialistische vragen is het goed om de deelnemer door te verwijzen naar een gezondheidsprofessional, bijvoorbeeld de huisarts of apotheker. Als je een dilemma tegenkomt of een situatie waarbij je niet weet wat je moet doen, raadpleeg dan altijd de coördinator van je vrijwilligersorganisatie.

2. Tips om aan de slag te gaan

Voor je aan de slag gaat nog een paar tips.

Tips om woorden te herhalen. Een nieuwe taal leren is moeilijk. Een taalleerder moet een woord gemiddeld zeven keer in verschillende contexten aangeboden hebben gekregen, voordat hij het zelf kan gebruiken. Herhaling is daarom een belangrijk onderdeel van Gezonde Taal. Hieronder een paar werkvormen om nieuwe kennis te herhalen.

- **Woordbingo.** Elke deelnemer heeft een bingokaart met de nieuwe woorden van de vorige bijeenkomst. De taalcoach geeft:
 - een definitie/beschrijving
 - het tegenovergestelde
 - een synoniem
 - een rijtje waar het woord bij hoort (voet-teen-hand-)
 - een zin met het woord eruit (medicijnen haal je bij)

De deelnemer streept het betreffende woord steeds van de bingokaart.

Gezonde Taal - hét materiaal voor het verbeteren van taal- en gezondheidsvaardigheden

Gezonde Taal is een praktische methode voor taalcoaching aan anderstaligen rond niveau A2. Dankzij Gezonde Taal kunnen taalcoaches en anderstaligen gesprekken oefenen over concrete gezondheidsthema's. Gezonde Taal zorgt ervoor dat anderstaligen makkelijker in gesprek gaan, bijvoorbeeld in de (dokters)praktijk!

- geschikt voor zowel een-op-een taalcoaching als kleine groepen
- eenvoudig in gebruik (geen leservaring vereist)
- goede aansluiting op de dagelijkse praktijk
- laagdrempelig, leuk en leerzaam

De methode bestaat uit tien praktische modules over veelvoorkomende gezondheidsthema's en de handleiding voor taalcoaches. Meer informatie over het materiaal vind je op: www.gezondetaal.nl

Gezonde Taal – thema's

Gezond eten en bewegen

Horen en zien

Ouder worden

De huisarts

De apotheek

Het bevolkingsonderzoek

De zorgverzekering

Mantelzorg

Diabetes

Stress en ontspanning

DE VERSNELLER
VAN TAALCOACHEND
NEDERLAND

van Dale

iTTA

Het Begint met Taal versterkt taalvrijwilligersorganisaties op ruim 250 locaties bij het slim organiseren van taalcoaching. Op deze locaties oefenen wekelijks 15.000 vrijwilligers met 28.000 anderstaligen de Nederlandse taal. Nieuwe initiatieven kunnen zo gelijk aan de slag, ervaren organisaties kunnen groeien en methodes die lokaal werken rollen wij landelijk uit. De vrijwilligersorganisatie Taal Doet Meer is bijvoorbeeld initiatiefnemer van Gezonde Taal en Het Begint met Taal rolt de methode landelijk uit. Zo wordt taalcoaching nóg effectiever. Meer informatie: www.hetbegintmettaal.nl

© 2018 Het Begint met Taal

© 2018 Taal Doet Meer

© 2018 Van Dale Uitgevers

Alle rechten voorbehouden.

